

א) נכרות לה: פסחים
מד. א. עירובין עה:
אלהות פרק ט"ו מ"ג,
ג) ומוספתא דהלכות
פט"ו עירובין עט. א.
ד) לקמן י"ה ה) לקמן
טז. א. (לעיל ג. א. ו) ושם,
ז) לקמן ט ע"ב,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והוציין וכו'
מצטרף בהדי סבך
כשר. ע"י לקמן דף ט
ע"ב מוס' ד"ה הא קא
מנטרף:

ליקוטי רש"י

בית שנפחת וסיבך
כו'. גג נפחת באמצע
רחוק מן הדפנות לכל זר
וסיבך על הפתח באמצע
ונמלא תקרת הבית שהיא
פסולה משום תעשה ולא
מן העשוי מפקקת בין
דפנות לסבך כשר [לקמן
י. א. א. י. ש. מן
הסיבך]. הכשר ולכותל
ד' אמות פסול דבארבע
אמות לא נאמר למשה
מסיני דופן עקומה, אבל
נפחות כשרה הלכה למשה
מסיני רואין תקרת הבית
כאלו היא הדופן שנפקק
למעלה ואין כאן סבך
פסול לפסול הסוכה ולא
ישן חמת זה [שם].

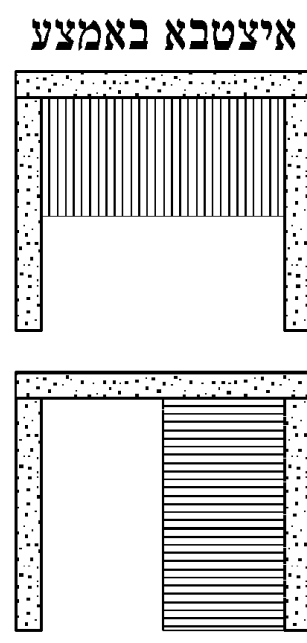
הגהות וצינונים

א) המהרש"ל דפו"ר
מוחקר: [ב] למ"ד
(עירובין ג ע"ב) חלל
סוכה תוך לאו דוקא
(תוס' שם ד"ה חלל)
ועיין ביאור הלכה סי'
תרלג ס"ב ד"ה ואם לאו:
ג) צ"ל האמצעיית
(יע"ב"ץ): [ד] בדפו"ר
דמכשירינין: [ה] בדפו"ר
איתא "עד כאן" זהו
גובה חללה כאן
והמהרש"ל הגיה על
כרחק ומחקר תיבת
"כאן":

ואע"ג דבטלינהו. לכל שצעה צטולה דעתו אלל כל אדם ואין ציטולו
ציטול: תבן וביטולו. צפיו לשצעה: תבן ואין עתיד לפנותו. ולא
ינטרך לפנותו כל ימי החג ומיהו לא צטלו ממש צפיו: או עפר.
נתן צו סתם ואין ידוע אם עתיד לפנותו אם לאו: מחלוקת ר' יוסי

כו'. וכן עפר ואין עתיד לפנותו יש
צו מחלוקת דצטיל לר' יוסי מסתמא
ואפי' לא צטלו צפיו ולרצנן לא צטיל
והא דנקט עפר סתם משום כמו
ד' יוסי דאפי' סתם דלא ידע אי
עתיד לפנותו אי לא אמר דצטיל אלל
תבן ראי לצהמה ולהסקה או לטיט
הלכך סתמיה לא צטיל אפילו לרבי
יוסי: הכי גרסינן בית שמיאלאהו תבן
או צרורות וביטולו. ולענין אהליות
תבן דטומאה שיש לה אהל חלל טפח
אינה צוקעת למעלה מן הגג אלל
טומאה רלווה שאין לה חלל טפח
הימנה לגג שכנגדה עד לרקיע
טמא דצוקעת ועולה וכן הלכה למשה
מסיני והלכך צית שיש צו מת או
כזית מן המת ומילאהו תבן או
לרורות וציטולו הויין רלווה וצוקעת
אלל לא ציטולו הוי כמאן דפנייה ויש
לה חלל: תבן ואין עתיד לפנותו הרי
הוא כסתם עפר וביטולו. ופליג צין
אחצן צין ארורות לרורות היינו
עפר וקאמר ת"ק דלריך ציטול וא"ל
ר' יוסי תבן אם ידוע שאינו עתיד
לפנותו הרי הוא צטול מאליו ולרורות
אפי' סתמא דלא ידע אי עתיד
לפנותו אי לא מסתמא צטול אלל א"כ
ידוע דעתיד לפנותו דהיה הוא כסתם
תבן ולא צטיל אלמא דתבן וציטולו
עפר וציטולו כולו מודו דצטיל תבן
סתם ועפר עתיד לפנותו דכולי עלמא
לא צטיל תבן ואין עתיד לפנותו ועפר
כיוצא צו או אפי' עפר סתם מחלוקת
לרבי יוסי צטיל: והוציין. של סבך
ראשיהן התלויין: אם צלתם. של
אותם הוציין מרובה מחמתם אי הוי
שקלת ליה לסבך העליון: בשרה.
דמיני עשרים מהן ולמטה: סבר
אביי למומר. דכי היכי דצנזזה
לא ממעטי להכשיר היכא שחמתן
מרובה מנללתן צנזזה נמי לא
ממעטי לפסול ואם חמתן מרובה
מנללתן כשרה: דופן האמצעי.

ואע"ג דבטלינהו [לכולהו] משום ד' דבטלה
דעתו אצל כל אדם *תבן ובטלו הוי מיעוט
וכל שכן עפר ובטלו תבן ואין עתיד לפנותו
ועפר סתם מחלוקת ר' יוסי ורבנן דתנן בית
שמיאלאהו תבן או צרורות וביטולו מבוטל
ביטולו אין לא ביטלו לא ותני עלה ר' רבי יוסי
אומר תבן ואין עתיד לפנותו הרי הוא כעפר
סתם ובטל עפר ועתיד לפנותו הרי הוא כסתם
תבן ולא בטיל *היתה גבוהה מעשרים אמה
והוציין יורדין בתוך כ' אמה אם צלתם מרובה
מחמתם כשרה ואם לאו פסולה היתה גבוהה
י טפחים והוציין יורדין לתוך י סבר אביי
למומר אם חמתם מרובה מצלתם כשירה
א"ל רבא דהא דירה סרוחה היא ואין אדם דר
בדירה סרוחה היתה גבוהה מעשרים אמה

ובנה בה איצטבא כנגד דופן
האמצעי על פני כולה ויש
בה הכשר סוכה כשרה וזמן
הצד אם יש משפת איצטבא
לכותל ד"א פסולה פחות
מארבע אמות כשרה מאי
קא משמע לן דאמרינן דופן
עקומה תנינא *בית שנפחת
וסיבך על גביו אם יש מן
הכותל לסיבך ד"א פסולה הא פחות מכאן
כשרה מהו דתימא התם הוא דחויא לדופן
אבל הכא דלא חויא לדופן אימא לא קמ"ל
היתה גבוהה מכ' אמה ובנה איצטבא
באמצעיתה אם יש משפת איצטבא ולדופן
ארבע אמות לכל רוח ורוח פסולה פחות
מארבע אמות כשרה מאי קא משמע לן
דאמרינן דופן עקומה היינו תך מהו דתימא
דופן עקומה מרוח אחת אמרינן אבל כל רוח
ורוח לא קא משמע לן היתה פחותה מו'
טפחים וחקק בה כדי להשלימה לעשרה
אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה
פחות

ואע"ג דבטלינהו דעתו אצל כל אדם. לא דמי לארנקי דפ'
חלון (עירובין 97 עט.) דאיכא למאן דאמר דאפילו ארנקי
מבטל איניש: בית שמיאלאהו תבן או צרורות וביטולו בטל. כך
היא הגירסא בכל הספרים כאן וצפרק חלון (שם 97 עט.): דמייתי לה
אמתניתין דלריך שצין שתי חלירות
מלא קש או תבן מערצין שנים ואין
מערצין אחד מלא עפר או מלא
לרורות מערצין אחד ואין מערצין
שנים והיא משנה במסכת אהליות
פט"ו ולא כתוב שם תבן אלל עפר
או לרורות ומשום דמייתי לה הכא
וצעירוצין אחצן טעו להגיה הספרים
תבן צמקוס עפר ולא גרסינן נמי
צמקוס אהליות וציטולו צטול אלל
טומאה צוקעת ועולה טומאה צוקעת
ויורדת והיא היא דהא דהא תליא
אלל שדריך הש"ס לקצר משניות של
סדר טהרות כשמציאם ואין [לומר]
דך דמייתי [הכא] צרייתא היא
דאין לו להציא מן הצרייתא כיון
שיכול להציא מן המשנה וזה לשון
המשנה צית שמיאלאהו עפר או לרורות
וציטולו וכן כרי של תצואה וגל של
לרורות אפי' כגלו של עכן אפילו
טומאה צלד הכלים טומאה צוקעת
ועולה צוקעת ויורדת פי' לפי שהם
מבטלים והא דקאמר תבן ואין
עתיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת
רבי יוסי ורבנן אע"ג דצמחניתין
דאהליות לא איירי רבנן מידי צתנן
מכ"ש הוא דידע ליה כיון דצעפר
ולרורות מנרכי רבנן ציטול כ"ש
צתנן וכן פרק חלון (שם עט.) קאמר
מאן תנא אהליות רבי יוסי היא ופריך
אי רבי יוסי איפכא שמעינן ליה צין
אחצן צין ארורות פריך מטעמא
דפרישית אע"ג דלא קתני תבן
צמחני דאהליות והא דפשיטא לן
הכא דתבן וציטולו הוי מעוטא אפי'
לרבנן דייק לה מדקתני צמחניתין
דאהליות אפילו כרי של תצואה
דמהי ציטול כ"ש צתנן והא דקאמר
עפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורבנן
הוי מצי למימר דצעפר ואין עתיד
לפנותו נמי פליגי לרבנן לא צטיל
אלל א"כ צטולו ואין עתיד לפנותו
לאו היינו ציטולו כדמוכח הכא אלל

משום ר' יוסי נקט עפר סתם דאפילו צתנן עפר סתם מחלוקת:
לומר תבן ועפר שאין עתיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת:
והוציין יורדין בתוך כ'. וא"ת כשנללתו מרובה מחמתו אמאי
כשרה הא אי קלשת היו ההוציין נופלין כדאשכחן
צעירוצין (97 ג.) גצי מקלשת סבך צתוך כ' ומקלשת סבך למעלה
דפסלינן הסוכה דכי קלשת לה הוי לה חמתה מרובה מנללתה
ועל כורחין פי' לפי שלא יכול להתקיים הסבך צתוך עשרים
דמחמת קלישותו יצא הרוח ויפור או יפול דאין לפרש אפילו
היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שצוה לא היו מכשירין
אינך אמוראי דהתם כיון דאין נללתה מרובה אלל על ידי
סבך של מעלה מכ' הוה ליה סבך פסול *מנטרף צדי סבך
כשר (97) ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוצ הוציין
וראויין הן להתקיים צקל כך אם היה שם דצר הסומכת:
פחות

ממנו ד' אמות: פסולה. דלא הוכשרו צאצטבא זו אלל שתי דפנות אוחו סמוך לה מן הצד והאמצעי שראש האיצטבא מגיע
לו: פחות מד' אמות כשרה. שאף הוא הוכשר על ידי דקי"ל (לקמן 97 ע"ב) הלכה למשה מסיני דמכשירי"ל סוכה על ידי עקימת
דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סבך העליון המחוזר לדופן הרחוק כאלו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת
האיצטבא וכאן מודדין את גובהן משפת האיצטבא ולמעלה ואף על פי שמתחמו נמשך כלפי חוץ והואיל וראשו אינו כלל
ע"כ"ו זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: בית שנפחת. גגו וגגין שלהם חלקים הן ושורין ולא משופעים ונפחת
הגג צאמצעו: וסיבך. צסכך כשר על פי הפחת ונמלא סבך הכשר מופלג מן הדפנות לכל זר: פחות מארבע אמות כשרה.
שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפקקת צינתיים רואין אותה כאלו היא מן הדופן ונעקס הדופן עד כאן ואין
כאן סבך פסול אלל דופן ומחוזר לסבך כשר: התם הוא. דאמרינן דופן עקומה משום דדופן דידה חזי לדופן דאינו גבוה
מכשיעור ואין לריך לעקמו אלל כדי לקרצו לסבך: אבל הכא דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחמו למיהוי דופן הוא לא
אמר קא משמע לן: וחקק בה. גומא צאמצע: בדי להשלימה לעשרה. כנגד הגומא וצאצטבא גומא כוכה צאצור ורוחצ:
פחות

בר א מיי פ"ד מהל'
סוכה ה"י יג טו"ש"ע
א"ת ס' תרל"ג ס"ד:
בה ב מיי שם וסמג עשין
ס"צ וטו"ש"ע שם ומיי
פכ"ד מהל' טומאת מת
הלכה ג:
בו ג מיי פ"ד מהלכות
סוכה הלכה יג וסמג
וטו"ש"ע שם סעיף 3:
בו ד מיי פ"ה שם הלכה 3
וטו"ש"ע שם סעיף ט:
בה ה מיי פ"ד שם הלכה
יד וטו"ש"ע שם סעיף
ה:
בז ו מיי שם וטו"ש"ע שם
סעיף ו:
ז ו מיי שם וטו"ש"ע שם
סעיף ז:
זא ח מיי שם הלכה טו
וטו"ש"ע שם סעיף י:

רבינו חננאל

לדירה אבל האי כיון
דלמיסתור קאי לית ליה
מידי בחצרי: היתה
גבוהה מכ' אמה
ומיעטה בכרים
וכסתות. אע"ג דביטול
לא הוי (ביטול) מיעוט
דבטלה דעתו אצל כל
אדם שאין אדם נותן
[כרים וכסתות] במקום
עפר ואבנים. תבן וביטול
הוי מיעוט וכ"ש עפר
וביטול. כגון שהסכים
שלא ליטלו משם לעולם.
תבן ואין עתיד לפנותו
ועפר סתם מחלוקת ר'
יוסי ורבנן. לר"י בטל
לרבנן לא בטל דתנן [בית
שמיאלאהו] עפר או
צרורות וביטולן דייקין
מינה מדקתני וביטולו
מכלל שאם לא ביטלו
מפורש אלא בסתם אינן
מבטלים ותני עלה ר' יוסי
אומר תבן ואין עתיד
לפנותו לתנא דידן לא
בטל הרי הוא כעפר סתם
וביטולו עפר ועתיד לפנותו
הרי הוא כסתם תבן ולא
ביטלו ש"מ תבן ואין
עתיד לפנותו לתנא דידן
לא בטל לר' יוסי בטל וכן
עפר סתם לר' יוסי בטל
לתנא דידן דקתני צרורות
וביטולן מכלל דסתמא לא
בטלו. היתה גבוהה מכ'
אמה והוציין יורדין לתוך
כ' רואים אם צילתן של
הוציין הללו מרובין
מחמתן כשרה דחשיבין
אלו ההוציין הן הן הסבך.
היתה גבוהה עשרה
טפחים והוציין יורדין
לתוך י טפחים (א) דחה
רבא דברי אביי ואמר
דירה סרוחה היא ופסולה.
היתה גבוהה מכ' אמה
ובנה בה איצטבא כנגד
דופן האמצעי על פני כל
האמצעיית הסוכה ויש [בין
האיצטבא] [בהאיצטבא]
ד' טפחים שהן הכשר
סוכה קטנה כשרה. בנה
זו האיצטבא מן הצד
אם יש משפת איצטבא
ולכותל ד' אמות פסולה
פחות מיכן כשרה. מאי
קמ"ל דופן עקומה תנינא
בית שנפחת וסיבך ע"ג
אם יש בין כותל לסיבך
ד' אמות פסולה. ודחינן
שאני התם משום
דבדוכתיה דופן מעליא
היא דפחות מכ' אמה היא
אבל הכא שזה הדופן
גבוה יותר מכ' אמה ולגבי
זו הסוכה דופן פסולה
היא אימא לא קמ"ל.
היתה גבוהה מכ' אמה
ובנה בתוכה באמצעייתה
האיצטבא אם יש משפת
האיצטבא ולכותלי הסוכה
ד' אמות ריח לכל רוח
פסולה פחות מד' אמות
כשרה ואתא לאשמעין
דמכשירין דופן עקומה
ואפילו מכל רוח. היתה
פחותה מ' וחקק
בתוכה להשלימה ל'
טפחים

חשק שלמה על ר"ח (א) נראה דחסר צדדי רבינו ו"ל וסגר אבי למימר דאם חמתם מרובה מנללתם כשרה ודחה רבא וכו'.